

Ekonomistit

Tarja Heinonen

puh: 010 516 0023

Lauri Uotila

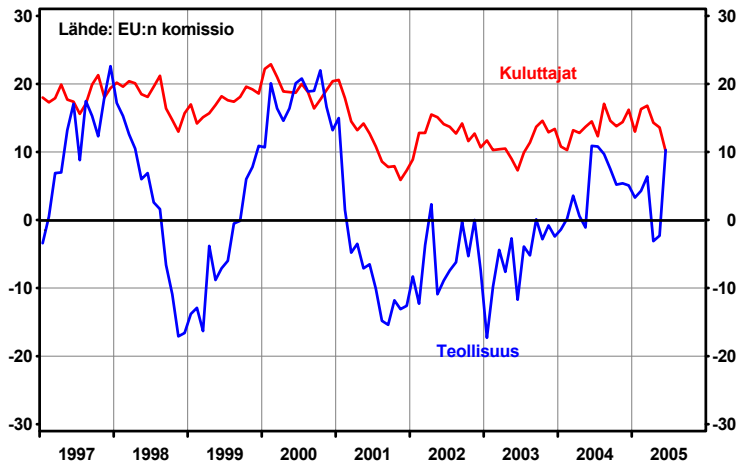
puh: 010 516 0028

19.7.2005

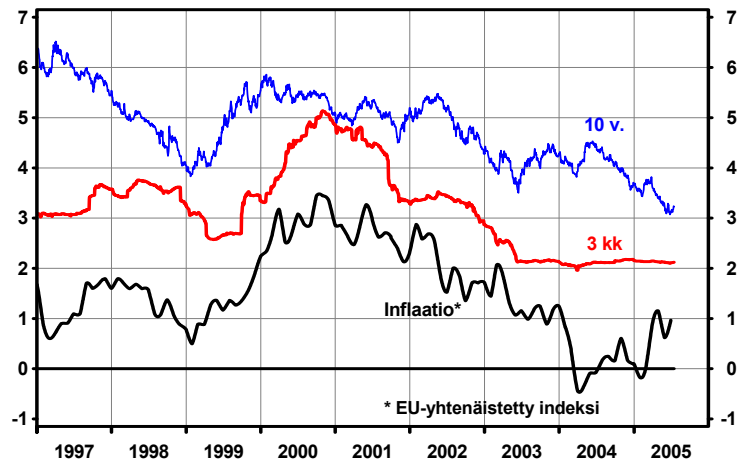
Suhdanteet ja rahoitusmarkkinat

Heinäkuu 2005

Suomi: Luottamus talouskehitykseen
Luottamusindikaattori, kausitasoitettu

Suomi: Korot ja inflaatio
%

Aasiassa kasvunäkymät ovat edelleen hyvät

Öljyn korkea hinta aiheuttaa kasvu- ja inflaatioarvioihin jonkin verran epävarmuutta. Kuitenkin näyttää siltä, että Yhdysvalloissa ja Aasian suurissa maissa kasvunäkymät ovat melko hyvät. Euroopassa kasvu jää keskimäärin vaimeaksi, kun euroalueen lisäksi BKT-lisäys jää ennakoitua hitaammaksi myös Britanniassa ja Ruotsissa.

Yhdysvaltain talouskasvu on pysynyt melko nopeana

Öljyn korkeana pysyneestä hinnasta huolimatta Yhdysvaltain kasvunäkymät ovat pysyneet melko hyvinä. Teollisuuden luottamus on kohentunut, tilauskanta on kasvanut ja tuotantomäärä oli kesäkuussa lähes neljä prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tehdasteollisuuden kapasiteetin käyttöaste on kohonnut 78,4 prosenttiin. Yritysten investointien odotetaan lisääntyvän noin yhdeksän prosenttia tänä vuonna. Teollisuuden näkymien kannalta on tärkeää, että tulojen kasvu ylläpitää yksityisen kulutuksen lisäystä. Kuluttajien luottamus on lisääntynyt sekä Conference Boardin että Michiganin yliopiston mittareilla tarkasteltuna. Vaikka uusia työpaikkoja on syntynyt varsin maltillisesti, työttömyysaste on painunut viiteen prosenttiin. BKT:n lisäys on viimeaikaisten taluslukujen perusteella 3,5 prosentin luokkaa tänä vuonna.

Kuluttajahinnat olivat kesäkuussa 2,5 prosenttia korkeammat kuin vuotta aiemmin, mutta pois lukien ruuan ja energian hintojen vaikutus inflaatio oli 2,1 prosenttia. Yhdysvaltain keskuspankin varovaisten koronnostojen linja jatkuu. Seuraava kokous pidetään 9. elokuuta. Tuolloin ohjaukorko nousee 3,5 prosenttiin.

Euroalueen kasvu on epäyhtenäistä

Euroalueen kokonaistuotannon kehitys on pysynyt epäyhtenäisenä ja luottamusmittarit viittaavat siihen, että jatkossakin erot kasvuvauhteissa pysyvät melko suurina. Esimerkiksi Irlannissa teollisuuden luottamusindikaattori nousi kesäkuussa lukemaan -2 samaan aikaan, kun Portugalissa luottamus vajosi arvoon -14. Teollisuusyritykset ovat euroalueella keskimäärin melko varovaisia, joskin tuotantoa koskevat odotukset viittaavat hienoiseen kasvuun. Tehdasteollisuudessa kapasiteetin käyttöaste laski toisella vuosineljänneksellä hieman alle 81 prosenttiin.

Palvelualoilla euroalueen yritykset arvioivat kysynnän kasvun vaimentuneen hieman viime kuukausina. Saksassa ja Ranskassa palvelusektorin luottamus on kohentunut lievästi, Italiassa palvelualan yritykset arvioivat tilanteensa synkäksi. Myös italialaiset kuluttajat suhtautuvat talouteen pessimistisesti. Euroalueen kuluttajien luottamusindikaattorin arvo pysyi keskimäärin lukemassa -15 kesäkuussa. Sekä kansantaloutta että omaa taloudellista tilannetta koskevat arviot säilyivät ennallaan. Euroalueen työttömyysaste on edelleen korkea, joskin toukuussa työttömyys aleni hitusen, 8,8 prosenttiin. Palkkojen nousuvauhti on hidastunut tänä vuonna. Toukokuussa palkat olivat keskimäärin 1,8 prosenttia korkeammat kuin vuotta aiemmin.

BKT:n lisäys jäänee euroalueella tänä vuonna hieman alle 1,5 prosenttiin. Energian hinta on näkynyt inflaatiolukemissa. Kesäkuussa kuluttajahinnat olivat 2,1 prosenttia korkeammat kuin vuotta aiemmin, mutta pohjahintojen nousuvauhti oli maltilliset 1,4 prosenttia. Tuottajahintojen kohoaminen hidastui toukokuussa 3,5 prosenttiin. Euroopan keskuspankilla ei ole kiirettä muuttaa ohjaukorkoaan, vaikka vaisut kasvunäkymät ovat lisänneet vaatimuksia koron laskusta.

Koron lasku näyttää Isossa-Britanniassa todennäköisemmältä kuin euroalueella. Arvioita Britannian talouden kasvuvauhdista on korjattu alaspäin sen jälkeen, kun ensimmäisen vuosineljänneksen BKT-lisäys osoittautui ennakkotietoja hitaammaksi. Kulutuslaskennan kasvu on vaimentunut ja kuluttajien luottamus talouteen on heikentynyt. Kun yritysten näkymät ovat huonontuneet teollisuudessa, rakennusallalla ja palvelusektorissa, koko vuoden kasvu jäänee hieman yli kahteen prosenttiin.

Kasvu näyttää jäävän ennakoitua hitaammaksi myös Ruotsissa. Siellä BKT-lisäys on tänä vuonna kahden prosentin luokkaa. Ruotsin kuluttajahinnat nousevat vain noin 0,5 prosenttia kuluvan vuoden keskiarvona.

Aasian kasvu pysyy suhteellisen vahvana

Kiinan talouskasvu on pysynyt nopeana ja laajapohjaisena, mutta inflaatio näyttää tänä vuonna jäävän alle kolmeen prosenttiin. Erityisesti investoinnit lisääntyvät edelleen voimakkaasti. Intian kasvutahti on samaa noin seitsemän prosentin luokkaa kuin viime vuonna. Tankan-yritysbarometri viittaa siihen, että Japanissa talousnäkymät ovat kohenemassa. Yksityinen kulutus on varovaisessa kasvussa ja yritysten investoinnit lisääntyvät. Japanin kuluttajahintojen muutos on vähäistä tänä vuonna energian kohonneesta hinnasta huolimatta.

Tarja Heinonen

Kauppa käy, mutta teollisuustuotanto supistuu

Suomen talouskasvu vaimeni huomattavasti kuluvan vuoden alussa. Ensimmäisen neljänneksen kokonaistuotanto oli vain prosentin suurempi kuin vuotta aiemmin, koska teollisuustuotannon kehitys oli odotettua vaimeampaa. Pirstymistä joudutaan odottelemaan syksyyn asti, sillä toisen neljänneksen kasvua leikkasivat paperialan työsulut ja muut työmarkkinahäiriöt. Kuitenkin kauppa on kasvanut voimakkaasti, ja monet palvelutoiminnotkin ovat lisääntyneet. Työllisyystilanne on parantunut, ja inflaatio on säilynyt hitaana. Ensi vuoden talouskasvu liepee tätä vuotta nopeampaa.

Teollisuustuotanto jo hieman viime vuotta vähäisempää

Viime vuonna tehdasteollisuuden tuotantovolyymi kasvoi runsaat 5 prosenttia. Kuluvan vuoden tammi-toukokuussa tuotantomäärä on ollut prosentin pienempi kuin vuotta aiemmin. Toukokuun teollisuustuotanto oli runsaat 6 prosenttia pienempi kuin edellisessä toukokuussa, koska paperiteollisuuden tuotanto väheni reilusti työmarkkinahäiriöiden vuoksi.

Metsäteollisuuden tuotanto oli kuluvan vuoden tammi-toukokuussa jo 10 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin, vaikka ensimmäisen neljänneksen tuotanto oli vielä hieman nousussa. Paperiteollisuuden tuotantomäärä oli vähentynyt tammi-toukokuussa lähes 13 prosenttia, ja sahatavaran tuotanto oli supistunut kolmisen prosentin. Kesäkuun tilastot (julkaistaan 29.7.) vetävät sitten metsäteollisuuden lukuja vielä alemmaksi.

Paperiteollisuuden euromääräiset maailmanmarkkinahinnat ovat alkuvuonna hieman kohonneet. Kuitenkaan alan yritysten hintatavoitteita ei ole saavutettu, ja samalla monien raaka-aineiden hintojen nousut ovat koetelleet kannattavuutta. Touko-kesäkuinen tuotantoseisokki saattaa edesauttaa hintojen nostamista syksymmällä. Kuitenkaan syksyn 2000 hintahuipun kaltaisia lukemia ei ole näköpiirissäkään.

Metalli- eli teknologiateollisuuden tuotanto kasvoi tammi-toukokuussa noin prosentin. Elektroniikka- ja sähkötuotteiden valmistus oli 1,5 prosenttia suurempi kuin viime vuoden vastaavana aikana. Metallien ja metallituotteiden valmistus on alkuvuonna supistunut runsaat 5 prosenttia. Koneiden ja laitteiden valmistus on kasvanut vuodessa runsaan prosentin. Samalla kulkuneuvoteollisuuden tuotantomäärä on kasvanut jopa 15 prosenttia, kun sekä autojen että laivojen rakentaminen on lisääntynyt nopeasti.

Kemianteollisuudessa tammi-toukokuun tuotantovolyymi oli runsaat 8 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus on vähentynyt hieman, mutta kumi- ja muovituotteiden valmistus on kohonnut peräti 28 prosenttia. Myös öljytuotteiden valmistus on lisääntynyt hieman. **Muussa tehdasteollisuudessa** elintarviketuotanto on supistunut 2 prosenttia, ja tevanake-teollisuus on jatkanut pitkää alamäkeään.

Teollisuusyritysten lähinäköymät ovat varovaisen optimistisia

Tuoreimmat yrityskyselyt ovat osoittaneet, että teollisuudessa odotetaan tuotannon kasvavan hieman vuoden jälkipuoliskolla. Kuitenkin verrattuna viime kesän lukemiin odotukset ovat nyt selvästi varovaisempia. Lähiaikojen tuotanto-odotukset olivat kesäkuussa kohtuullisia ja tilauskantakin jokseenkin normaali. Varastojen määrää teollisuus on pitänyt tarpeettoman suurena jo pitkään, mutta paperialan tuotantokatkot paransivat kerralla tämän epäkohdan metsäteollisuudessa. Varovaisesta optimismista huolimatta koko tehdasteollisuuden tuotantovolyymi jäänee tänä vuonna hieman viime vuotta pienemmäksi.

Kaupan myynnin kasvu on jatkunut nopeana

Vähittäiskaupan myyntimäärä kasvoi vuonna 2004 erittäin nopeasti eli lähes 5 prosenttia. Myynti lisääntyi jokseenkin kaikilla vähittäiskaupan aloilla, mutta selvästi nopeimmin kohosivat myyntimäärät tietokoneiden, tietoliikennevälineiden, kodinkoneiden sekä viihde-elektroniikan myymälöissä. Samalla autokauppa (ml. polttoaineet ja huolto) kohotti myyntiään 8 prosenttia ja tukkukauppa 6 prosenttia.

Kuluvan vuoden tammi-toukokuussa vähittäiskaupan myyntimäärä on jatkanut nopeaa nousuaan, sillä myynti oli nytkin 4,6 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Vastaavan ajan vähittäismyynnin euromääräinen arvo oli kasvanut jokseenkin saman verran, joten keskimääräiset vähittäishinnat olivat pysyneet ennallaan. Tukku kaupan myyntivolyymi kohosi tammi-huhtikuussa vajaat 4 prosenttia, ja autokaupassakin yllettiin runsaan 3 prosentin nousuun.

Uusia henkilöautoja merkittiin rekisteriin tammi-kesäkuussa runsaat 86 000 kappaletta, joka oli 3,2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Yritysten ja yhteisöjen nimiin tehdyt rekisteröinnit lisääntyivät runsaan kymmenneksen, mutta kotitaloudet vähensivät rekisteröintejään vajaan prosentin. Pakettiautojen sekä kuorma-autojen rekisteröinnit ovat vähentyneet.

Koko kuluvan vuoden vähittäismyyntin kasvu jäänee kuitenkin hieman viime vuotta hitaammaksi. Kotitalouksien ostovoima kohoaa nyt kahta aiempaa vuotta vähemmän. Autoalan oma ennusteryhmä odottaa henkilöautojen ensirekisteröintien kipuavan tänä vuonna 142 000, joka on täysin sama määrä kuin edellisenä vuotena.

Työllisyystilanne on parantunut

Vuonna 2004 työllisten määrä keskimäärin polki paikoillaan. Kuitenkin vuoden jälkipuoliskolla työllisyys kääntyi vaimeaan nousuun. Viime vuonna työvoiman tarjonta supistui marginaalisesti, joten koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste oli 8,8 eli kaksi prosenttiyksikön kymmenestä alempi kuin edellisenä vuotena. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla työllisyystilanne on parantunut edelleen.

Vuoden 2005 tammi-toukokuussa työllisten määrä oli 1,7 prosenttia eli 38 000 henkilöä suurempi kuin vuotta aiemmin. Työvoiman tarjonta kohosi hieman kysyntää hitaammin eli prosentin, joten työttömyysastekin aleni noin viisi kymmenystä viime vuoden tammi-toukokuuhun verrattuna.

Teollisuudessa työllisten määrä oli tammi-toukokuussa puoli prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Rakentajia oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuotena, ja useimpien palvelualojenkin työllisyys oli edelleen kohonnut. Kaikkiaan palvelujen työllisyys on kohonnut 2 prosenttia eli noin 35 000 henkilöä.

Odotamme loppuvuodelle hieman vaimeampaa työllisyyskehitystä ja koko kuluvan vuoden keskimääräisen työttömyysasteen alenevan vain hieman, eli pari, kolme kymmenystä. Ensi vuonna voi työttömyysaste alentua hieman edelleen. Näillä näkymin työttömyysaste pysyy kuitenkin 8 prosentin paikkeilla lähivuosinakin.

Inflaatiouvauhti lähiaikoina yli prosenttiin

Vuonna 2004 kuluttajahinnat olivat vain 0,2 prosenttia korkeammat kuin edellisenä vuotena. Vuonna 2003 inflaatio oli myös erittäin hidasta, 0,9 prosenttia.

Kuluvan vuoden tammi-toukokuussa inflaatio oli keskimäärin 0,6 prosenttia. Elintarvikkeiden hinnat olivat kohonneet 0,8 prosenttia, ja alkoholin sekä tupakan keskihinnat olivat alentuneet lähes 6 prosenttia. Asumismenot olivat kallistuneet 3 prosenttia, kun sekä energiakulut, vuokrat että omistusasumisen kustannukset olivat kohonneet jokseenkin saman verran.

Vuoden jälkipuoliskolla inflaatiouvauhti kohonnee yli yhden prosentin, joten koko vuoden keskiarvoksi odotamme yhtä prosenttia. Ensi vuoden inflaatio asettunee 1-2 prosenttiin.

Viennin ja tuonnin määrät ovat jatkaneet kasvuaan

Viime vuonna tavaraviennin volyyymi kasvoi noin 4 prosenttia ja koko vientikin 3,5 prosenttia. Tavaratuonnin määrä lisääntyi 6 prosenttia ja koko tuonnin määrä lähes 5 prosenttia. Ulkomaankaupan vaihtosuhte heikkeni, kun tuontihinnat kohosivat vientihintoja enemmän. Silti kauppatase oli 10,3 mrd. euroa ylijäämäinen ja koko vaihtotaseenkin ylijäämä 6 mrd. euroa.

Kuluvan vuoden tammi-toukokuussa tavaraviennin arvo oli 8 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Samana aikana vientihinnat kohosivat runsaan prosentin, joten viennin volyyymi kasvoi lähes 7 prosenttia. Tammi-toukokuun tavaratuonti oli arvoltaan 13 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tuontihinnat olivat kohonneet runsaat 5 prosenttia, joten tuonnin volyyymi oli kasvanut noin 7 prosenttia, eli saman verran kuin viennin volyyymi. Kauppataseen ylijäämä oli tammi-huhtikuussa 3 mrd. euroa eli lähes yhtä suuri kuin vuotta aiemmin. Koko vaihtotase oli tammi-huhtikuussa hieman alijäämäinen, koska huhtikuulle ajoittuivat tavallista suuremmat osinkomaksut ulkomaille. Vuoden jälkipuoliskolle on odotettavissa jälleen ylijäämää vaihtotaseessa, jolloin koko vuoden vaihtotase kivunnee muutaman miljardin euron verran ylijäämälle.

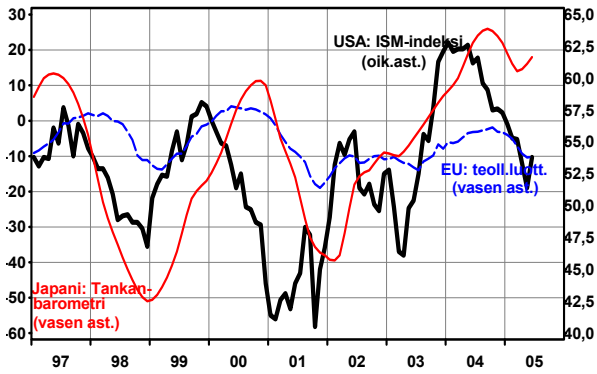
Lauri Uotila

Tässä julkaisussa olevat ennusteluvut on laadittu kesäkuun puolivälissä 2005. Tarkistetun ennusteen vuosille 2005-2006 julkaisemme 13.9.2005. Nykytiedonkin valossa kesäkuinen ennusteemme vaikuttaa ajantasaiselta, koska paperiteollisuuden tuotannon käynnistyminen ajoittui melko tarkoin kesäkuisten oletustemme mukaisesti.

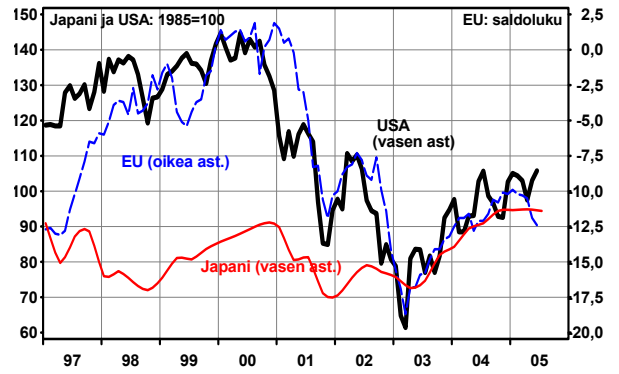
KUVIOITA SUHDANTEISTA MAAILMALLA

Teollisuuden suhdanneodotukset Kausitasoitettu

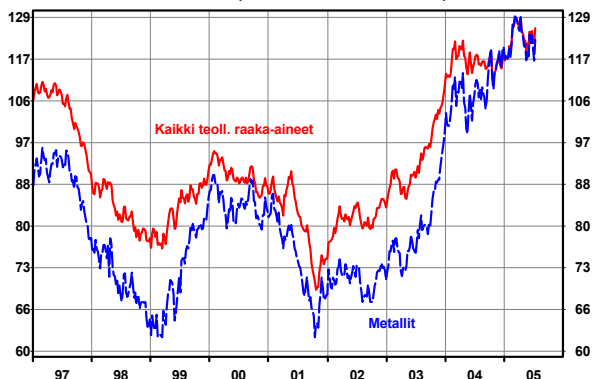
Source: EcoWin

Kuluttajien luottamus Kausitasoitettu

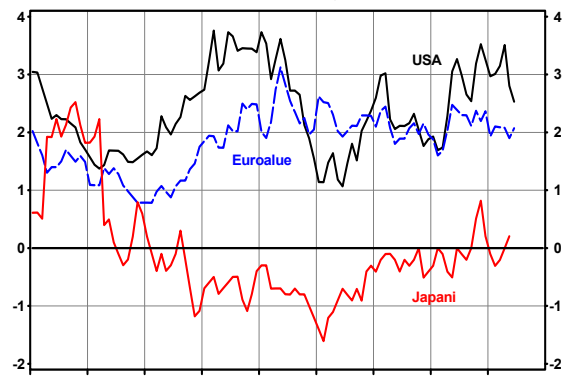
Source: EcoWin

Teollisuuden raaka-aineiden ja metallien hinta 1990=100 (Lähde: The Economist)

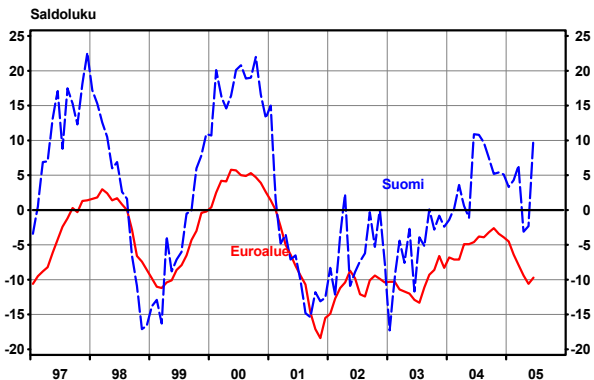

Source: EcoWin

Kuluttajahinnat Vuosimuutos, %

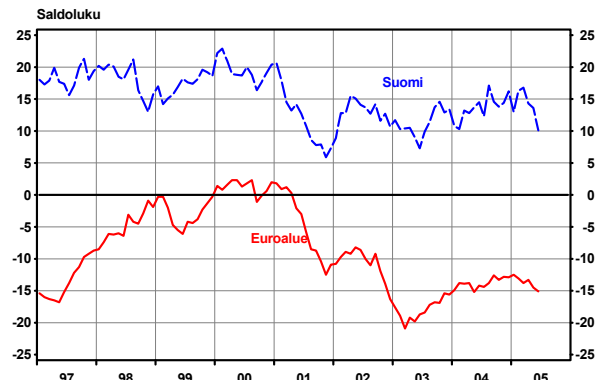

Teollisuuden luottamusindikaattori

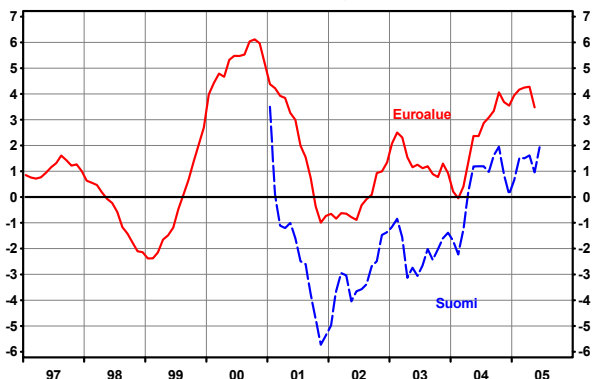
Source: EcoWin

Kuluttajien luottamusindeksi

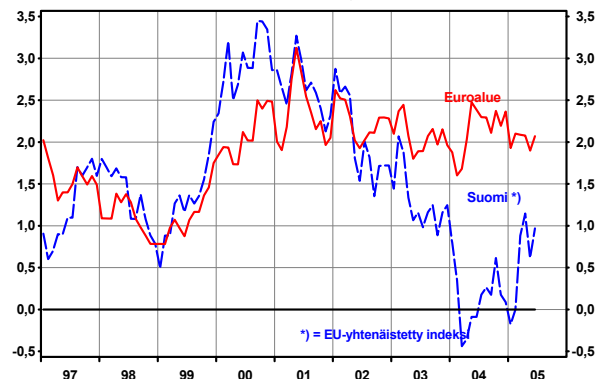
Source: EcoWin

Tuottajahinnat Vuosimuutos, %

Source: EcoWin

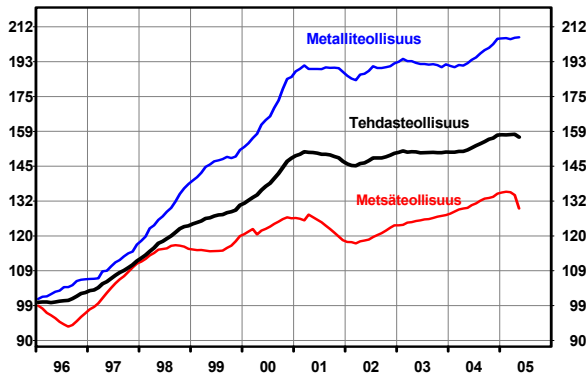
Kuluttajahinnat Vuosimuutos, %

Source: EcoWin

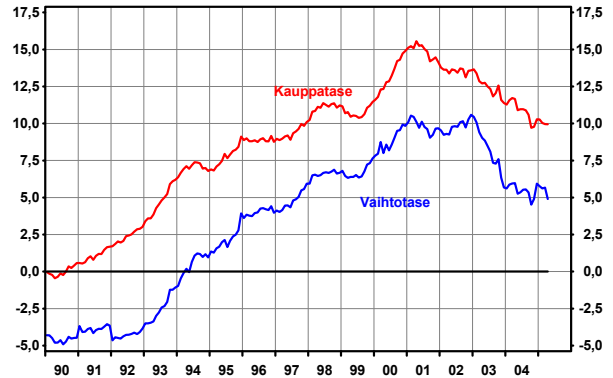

Tehdasteollisuuden tuotanto
Liukuva vuosisumma, 1995=100

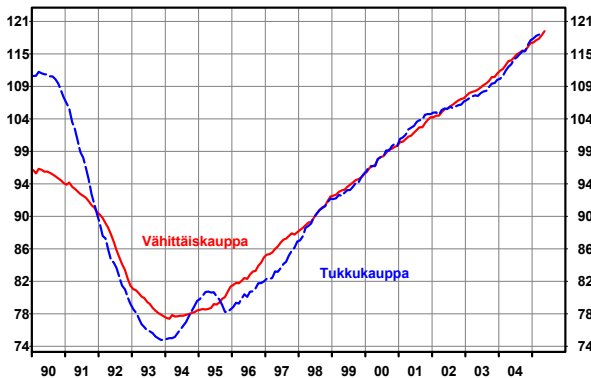
Source: EcoWin

Kauppa- ja vaihtotase
Liukuva vuosisumma, mrd. eur

Source: EcoWin

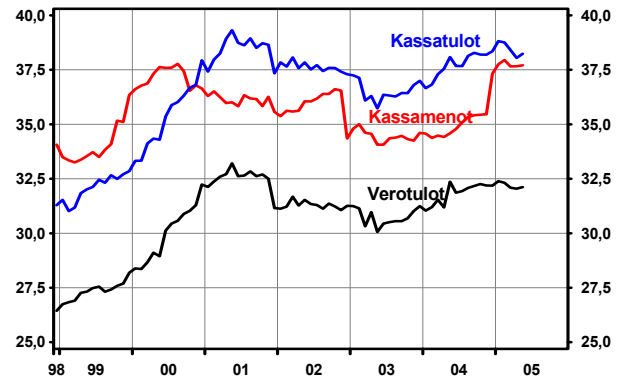
Kaupan myynti
Liukuva vuosisumma, 2000=100

Source: EcoWin

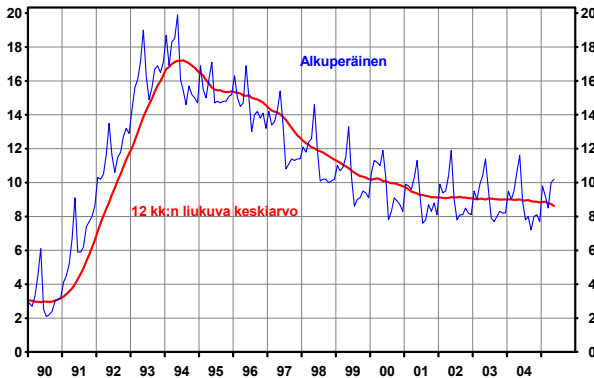
Valtion tulot ja menot

Ilman lainoja, lyhennyksiä ja arvopaperisijoituksia, mrd. eur

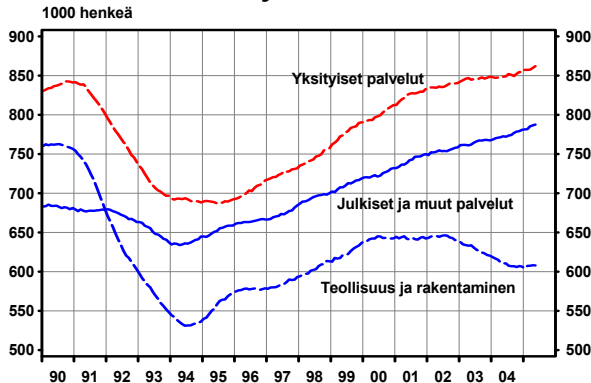
Source: EcoWin

Työttömyysaste
%

Source: EcoWin

Työlliset

Source: EcoWin

KOTIMAISET SUHDANNENÄKYMÄT

Kysyntä ja tarjonta

Määrän muutos, %	2003	2004	2004	2006
BKT	2.4	3.7	1.9	3.0
Tuonti	2.7	4.8	3.5	3.0
Kokonaistarjonta	2.5	4.0	3.3	2.6
Vienti	1.4	3.5	2.5	3.5
Kulutus	3.4	2.9	2.2	2.2
- yksityinen	4.4	3.2	2.5	2.5
- julkinen	1.2	2.1	1.5	1.5
Investoinnit	-1.5	4.6	2.5	2.5

Mrd. eur

	2003	2004	2005	2006
Kauppatase	11.1	10.3	9.0	10.0
Vaihtotase	6.0	5.9	4.5	6.0
Kuluttajahinnat, %**	0.9	0.2	1.0	1.6
Ansiotaso, %**	4.0	3.6	3.5	2.9
Työttömyysaste, %**	9.0	8.8	8.6	8.4

** vuosikeskiarvo

Ennusteet: Sampo Pankki Oyj / Ekonomistit,
laadittu 06/2005

ENNUSTEVERTAILUA

	Ennuste vuodelle 2005						Ennuste vuodelle 2006					
	Sampo	VM	ETLA	PTT	PT	SP	Sampo	VM	ETLA	PTT	PT	SP
KYSYNTÄ JA TARJONTA												
Määrän muutos, %												
BKT	1.9	3.0	2.2	3.0	3.6	3.0	3.0	2.6	3.7	2.6	3.3	2.9
Tuonti	3.5	3.2	2.5	4.0	4.0	4.8	3.0	2.9	3.9	3.5	3.4	4.5
Vienti	2.5	3.8	1.2	4.5	5.0	4.6	4.5	3.5	5.8	4.0	5.3	4.8
Kulutusmenot	2.2	2.3	2.6	2.6	2.6	2.6	2.2	2.3	2.5	2.3	2.4	2.7
- yksityiset	2.5	2.4	2.8	2.8	2.8	3.2	2.5	2.6	2.7	2.4	2.6	3.2
- julkiset	1.5	2.0	2.0	2.0	2.0	1.1	1.5	1.5	2.1	2.0	1.8	1.5
Kiinteät investoinnit	2.5	4.4	3.8	3.2	4.7	4.2	2.5	2.4	4.8	2.3	3.7	4.1
Kokonaiskysyntä	2.3	3.0	2.2	3.3	3.7	3.5	3.0	2.6	3.8	2.8	3.3	3.3

TALouden TASAPAINO

Vaihtotase, mrd. Eur	4.5	5.6	4.9	6.4	6.6	6.8	6.0	5.8	6.8	6.5	7.8	6.5
Kuluttajahinnat, %	1.0	1.2	1.1	1.0	1.0	1.1	1.6	1.4	1.4	1.6	1.3	1.6
Ansiotason muutos, %	3.5	3.5	3.4	..	3.5	3.3	2.9	2.5	2.8	..	2.6	3.3
Työttömyysaste, %	8.6	8.4	8.5	8.7	8.6	8.6	8.4	8	8.2	8.4	8.3	8.5

Ennustaja:

Sampo Pankki Oyj
Valtiovarainministeriö (VM)
Suomen Pankki (SP)

Julkaistu:

Kesäkuussa 2005
Toukokuussa 2005
Maaliskuussa 2005

Ennustaja:

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (ETLA)
Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos (PTT)
Palkansaajien tutkimuslaitos (PT)

Julkaistu:

Kesäkuussa 2005
Huhtikuussa 2005
Maaliskuussa 2005

Tässä katsauksessa on käytetty yleisön saatavilla olevia tietoja.

Keskeiset tilastolähteet ovat: EcoWin, Tilastokeskus, Suomen Pankki ja Tullihallitus.

Tähän raporttiin sisältyvää informaatiota ei tule pitää Sampo Oyj:n ("Sammon") tai sen tytäryritysten suosituksena millekään taloustoimelle.

Tähän dokumenttiin sisältyy informaatiota ja näkemyksiä, jotka Sampo on koonnut ja muodostanut luotettavana pidettävistä lähteistä.

Sampo, Sammon tytäryritykset, johto tai työntekijät eivät vastaa niiden täsmällisyydestä, täydellisyydestä tai oikeellisuudesta.

Kaikkia mielipiteitä tai arvioita, jotka on esitetty tässä raportissa, voidaan muuttaa ilman etukäteisvaroitusta. Raportin lukijan tulisi keskustella sijoitusneuvojan tai muun sopivaksi katsottavan neuvonantajan kanssa ennen ryhtymistään taloustoimiin.